

Alt vi har fått til sammen

Taler

Jens Stoltenberg

Dato

5 oktober 2012

Sted

Folkets hus, Oslo

Omstendigheter

Arbeiderpartiets 125-årsjubileum

1 Kjære alle sammen,

Gratulerer med dagen!

5 I dag feirer vi oss selv. Vi feirer at Arbeiderpartiet i 125 år har fulgt en drøm om en bedre framtid. Vi feirer en bevegelse som aldri har vært seg selv nok. Som ble stiftet i kampen for rettferdighet. Som aldri skal hvile så lenge urett fins.

10 Vi feirer 125 år med internasjonal solidaritet, kvinnekamp og klimakamp. Vi feirer oss selv og hyller våre pionérer. De som trosset truslene og gikk først. Som rev ned gjerder av fordommer. Som tålte hån og spott.

De er så mange. Martin Tranmæl. Rachel Grepp. Einar Gerhardsen. Gro Harlem Brundtland.

15

Vår historie er full av mennesker som hver for seg har bidratt til å forandre Norge. Som er blitt veivisere langt utover våre rekker.

Jeg er stolt av å tilhøre en bevegelse og et parti som har fostret så kloke ledere.

20 Det viktigste er likevel alt vi har fått til sammen. Den røde tråden i vår historie er at vi har hentet stadig nye grupper inn i det norske fellesskapet.

La meg nevne tre eksempler. Vår tids store frihetsprosjekter.

25 Først handlet det om den historiske arbeiderklassen. Om å løfte arbeidsfolk til velferd og makt. Slagene sto om helt grunnleggende faglige og sosiale rettigheter. 8-timersdagen. Sykelønna. Alderstrygden. Det sto om arbeidsfolks rett til å leve

anstendige liv. Ingenting kom gratis, men vi vant den kampen.

30

Det andre er kvinnefrigjøring. Stemmerett. Rett til utdanning. Selvbestemt abort. Barnehager og fødselspermisjoner. Heller ikke her kom noe gratis. Også her gikk pionérene foran.

35 En av de første og største var Fernanda Nissen. Hun kjempet frem stemmerett i 1913, talte alenemødrenes sak, og sto opp for trygg prevensjon. I tillegg provoserte hun menn ved å klippe håret kort og røyke på kafé!

En annen pionér var Aase Bjerkholt. Aase døde i forrige uke, 97 år gammel.

40 Kvinnearbeidsplasser i distriktene og lik rett til utdanning var to av hennes hjertesaker. Hun så utdanning og arbeid som de fremste verktøy for frihet og frigjøring. I dag er vi et av verdens mest likestilte land. Takket være kvinner som Aase.

45 Det er heller ikke tilfeldig at sosialdemokratiet har vært pådrivere for de homofiles rettigheter. Også det er et stort frihetsprosjekt. Det var Trygve Brattelis regjering som avkriminaliserte det å være homofil. Det var vår regjering som ga homofile rett til å gifte seg med den de elsker. Kampen for arbeidernes rettigheter, kvinnekampen og de homofiles kamp handlet om rettferdighet for
50 store og ensartede grupper.

De som dag står på utsiden er en mye mer sammensatt gruppe. Det kan være rusmisbrukeren du ser i parken. Moren fra Eritrea som ikke tør møte blikket ditt. Eller naboen som sliter med angst og ikke finner seg til rette i arbeidslivet.

55 Vi vet at utenforskap skaper ensomhet og urettferdighet.

Å inkludere vil alltid stå sentralt for oss i Arbeiderpartiet. Heldigvis er vi ikke alene. I hele vår historie har vi samarbeidet med andre. Fagbevegelsen.

Enkeltmennesker. Og politiske partier og organisasjoner som deler vår
60 utålmodighet.

Sammen har vi skapt det moderne Norge. Et land hvor flere mennesker trolig lever gode liv enn mennesker noe annet sted i verden noensinne har gjort. Nettopp da det lett å gjøre to feil. Vi kan bli tilfredse og selvgode.

65

Det skal vi ikke bli. Det ligger i vår identitet å se det skjeve. Og deretter

formulere svar. Igjen og igjen. Slik vi alltid har gjort.

70 Det andre som er farlig er å tro at det vi har oppnådd er vunnet for alltid. At det ikke kan gå tapt. Det kan det.

Vi trodde at massearbeidsløshet i Europa var noe som hørte 1930-årene til. Slik var det ikke. Mens vi sitter her, står 25 millioner europeere uten arbeid.

75 Massearbeidsløsheten er tilbake. Ikke bare det. Mange mennesker i Europa opplever at pensjonene deres kuttes, trygdeytelser fjernes og helsetilbudet reduseres.

80 Tiårene etter krigen handlet om å bygge opp den europeiske velferdsstaten. Nå bygges den ned. Og husk at dette skjer ikke bare i Sør-Europa. Også våre naboer i nord merker krisen. Storbritannia, et av de første landene som bygde offentlig velferd, må kutte. I Danmark faller kjøpekraften. Og i Sverige er ledigheten 8 prosent.

85 Jeg sier dette for å forklare at noen ganger er det å forsvare en skanse noe av det viktigste vi gjør. Å forsvare å være verdens beste er en stor ambisjon.

Ta håndballjentene. De har nettopp vunnet OL-gull. Tenk om vi spurte dem i det de kom hjem fra London: Hva er deres visjon? Hva er det store prosjektet? Da ville de svare: Vi skal bli olympiske mestre igjen. Og da ville vi tenke: Det er et stort mål å sikte mot enda et OL-gull. En dristig visjon.

90 Det er det samme med oss. FN har kåret Norge til verdens beste land å bo i. Jeg mener intenst at det ikke er et lite prosjekt å gjøre verdens beste samfunn enda bedre. Det er et stort prosjekt. Er det dristig? Er det en visjon? Svaret er ja! Det er en prestasjon å gjøre verdens beste lag enda bedre.

95 Det er en prestasjon å gjøre verdens beste land enda bedre. Dette er mitt svar når noen etterlyser prosjektet vårt.

100 Så hører jeg noen si: Det er ingen dristig visjon. Vel, betydningen av en visjon kan aldri handle om hvor dristig den er. Verdenshistorien er full av dristige, men komplett mislykkede visjoner. Fordi de ikke var forankret i virkeligheten. Vi er en bevegelse som skal holde oss både med visjoner og virkelighet.

105 Virkeligheten er de mange små og store oppgaver vi løser for å gjøre hverdagen bedre for folk. Vi fyller vår visjon når vi vaksinerer enda flere av verdens barn.

Når vi forenkler for næringslivet. Når vi åpner enda en ny barnehage. Når vi gir eldre trygghet hjemme eller på sykehjem.

110 Alt dette handler om å forsterke, forbedre og fornye den norske modellen. Den norske modellen betyr at alle skal ha en jobb å gå til. Alle barn skal gå i en trygg barnehage. Alle unge har rett til utdanning, vi slår ring om fellesskolen. Blir du syk kommer du på sykehus uten å ruinere deg. Og alle har rett til en verdig alderdom.

115

Dette kommer ikke av seg selv. For det første må vi vokte selve ideen. Samfunnsretningen.

120 Dernest må vi gjøre oss i stand til å finansiere tryggheten. Det betyr å holde orden i økonomien: Ansvarlig oljepengebruk. Ansvarlige budsjetter. Ansvarlige lønnsoppgjør. Men det handler ikke minst om vår evne til å fornye. Vi som er offentlig sektors beste venn må være de første til å se det som ikke fungerer. Til å vrake løsninger som tiden har løpt fra. Også om de engang var våre. Stø kurs er aldri å sitte stille. Vi kan ha stø kurs mot målet: Offentlig velferd for alle.

125

Men verktøyene må hele tiden fornyes. Derfor har vi stått i spissen for de mest omfattende reformene på flere tiår. Samhandlingsreformen. Trygdereformen. Og uførereformen. Vi fornyer for å sikre fellesskapets evne til å gi trygghet i framtiden.

130 Og nettopp derfor er det så viktig at vi tar 22. juli-kommisjonen på alvor. Noe fundamentalt sviktet.

135 Det handler om vår evne til å beskytte borgernes sikkerhet. Det må ikke herske tvil om at vi har en god beredskap. Derfor har vi umiddelbart tatt fatt på å rette opp feilene som er avdekket.

140 Vi skal skape kultur for handlekraft og ledelse på alle nivåer i forvaltningen. Det er et stort oppdrag som må løses på kort tid. Vi er innstilt på å gjøre jobben. Vi har ingen tradisjon for å overlate ubehaget til våre barn og barnebarn. Tvert i mot.

Den lange linjen i vår historie er at vi alltid har overlatt landet i litt bedre stand til neste generasjon. Det akter vi å fortsette med.

Kjære alle sammen.

Vi feirer 125 år. Og vi hyller landet vi lever i. Det er på ikke skapt av Arbeiderpartiet alene. Mange har bidratt. Men Arbeiderpartiet har ført an. Vært
150 den dominerende kraften.

Og det er ikke slik at den norske modellen kom av seg selv. Den er et resultat av politiske beslutninger. Som ofte har vært omstridt. En stor offentlig sektor, for eksempel. Et skattenivå som finansierer velferd via felleskassa. Et organisert
155 arbeidsliv. Eller et tungt statlig eierskap.

Dette har vært og er omstridt. Vedtakene har kommet som følge av dristige politiske prosjekter. Det er heller ikke slik at de resultatene Norge i dag oppnår kommer av seg selv. At det er en selvfølge at det går bra i landet vårt.

160 Ja, vi er heldige som har store inntekter fra olje og gass. Men husk, flertallet av landene som har store naturressurser gjør det dårligere enn de som ikke har. Store inntekter fra naturressurser gir enestående muligheter til å skakkjøre et land. På den annen side: Forvaltet godt, i fellesskapets interesse, kan
165 naturressursene bli til fordel for folket. Slik som i Norge. Hvor de bidrar til å bygge den norske modellen.

Men vi må aldri glemme at det krever politiske beslutninger. Som at staten eier naturressursene. Ikke at de privatiseres. Som at inntektene fra naturressursene
170 tilfaller felleskassa. At vi har høye skatter. En høy statlig eierandel sikrer det. Dernest må inntektene til felleskassa forvaltes på en god måte. Handlingsregelen sørger for det. Den er ikke kommet opp av et borehull. Den er resultatet av et politisk valg.

175 Oppsummert: Det er ikke flaks at fellesskapet eier ressursene på sokkelen. At vi har et høyt skattenivå. At vi har et tungt statlig eierskap som bygger infrastruktur og kompetanse. Eller at inntektene kommer alle til gode. Det er politikk kjære venner!

180 På samme måte later noen til å mene at den norske modellen er vunnet i Lotto. Det er like feil. Den norske modellen oppsto som følge av politiske valg. Den må fornyes av politiske valg. Derfor er det valget om ett år så viktig. Valg er alltid viktig. Men nå er det ekstra viktig, fordi det handler om retning. Hvilken vei

185 skal Norge ta?

Vårt alternativ er at fellesskap gir mest frihet og trygghet. Frihet til å leve meningsfulle liv. Trygghet for jobb, egen økonomi og solide velferdstjenester.

190 Jeg skal vokte meg vel for å spå dommedag om høyrepartiene vinner. Det handler ikke om svart eller hvitt. Det er ikke engang sikkert man merker så store forskjeller med en gang. Men over tid handler det om to ulike samfunn.

195 For høyrepartienes retning er en annen. Mer skal overlates til det private. De store pengene skal gå til skattekutt. Alle skjønner at over tid betyr det mye om man satser på velferd eller skattekutt. For velferd er ikke gratis.

200 Den norske modellen handler om at vi tar felles ansvar. Det betyr at vi betaler for tryggheten og fellesgodene sammen. Spleiselaget via skatteseddelen gir mest for pengene: Skoler, veier og sykehus. Vårt valg er til å kjenne igjen: Vi yter etter evne, og får etter behov.

205 En annen viktig forskjell i retning trer fram i skolen. Vårt valg er å gjøre fellesskolen bedre. Med flere og bedre kvalifiserte lærere. Mer fokus på basisfag. Og økt innsats mot frafall.

Vi sier et rungende nei til storstilt privatisering. Det gir feil samfunnsretning. Jeg er sikker på at vi har mindre sosiale forskjeller i Norge fordi vi går på samme skole. Rokker vi ved det, river vi i grunnmuren på den norske modellen.

210 Kjære alle sammen. Våre pionérer bar på en brennende drøm om en bedre fremtid. Om anstendighet. Trygghet. Og frihet.

215 Deres tro på fellesskapet forandret Norge. Fra fattigdom til velferd. Fra armod til trygghet. Fra klasseskilte til inkludering. Sammen skapte de et Norge vi er stolte av.

Vår jobb er å skape et Norge våre barn blir stolte av.

220 **Kilde**
www.arbeiderpartiet.no

Emner
Arbeiderbevegelsen, Arbeiderpartiet, Jubileumstale

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/alt-vi-har-fatt-til-sammen>

225

230

235

240

245

250

255

260